

BOMBARDAREA LUEBECKULUI

A provocat indignarea generală a întregii lumi civilizate, bombardarea de către aviația engleză a Lübeckului, marele și istoricul oraș hanzeatic. Căci în el nu a fost lovit numai un centru oareșicare comercial și unul din porturile Mării Nordului, ci un adevărat giuvaer arhitectonic, cu monumentalele sale construcții, datând încă din veacul al 13-lea și înflorite în cel mai perfect stil gotic sau renaissance. Primăria și domurile, instituțiile de cultură și muzeele de tot felul, renumite în lumea întreagă și rămase acum fără apărare, au fost lovite, mișelește, cu vădită pornire de distrugere, Lübeckul ne fiind un punct strategic.

După bombardarea inutilă a Parisului, cea a Coloniei și a Lübeckului vine să îplinească lipsa de scrupulozitate criminală a —vezi bine— prea civilizatului Albion.

S'a susținut că războiul trecut a fost pierdut de Germania mai mult în latura morală decât în cea militară. Nu știm în ce măsură s'au făcut vinovați Germanii trecutului război pentru a merita epitele de „barbari” și „nemicitori ai civilizației europene”. Dar, dacă e un adevăr că războaiele pot fi pierdute prin lipsurile morale ale combatanților, putem pronostica de pe acuma rezultatele actualei conflagrații... Moartea ta prin tine, Engliteră.

G. A. C.

IN MIRCEȘTII LUI ALECSANDRI, PLÂNG PARAGINILE

Ducându-mă să-mi văd dăunăzi un vechi prieten din Mircești, mi-a fost dat să retrăiesc — pentru a câta oară?! — dezolația părăsirii lor. Căci locurile ca și oamenii, își au o existență proprie. Ia-le sufletul, și înfățișarea li se schimbă, lunecând spre prăpăstuirile fără întoarcere.

Din celebra luncă dela Mircești, inspiratoarea bardului nostru național, n'a mai rămas nimic sau aproape nimic. Eram copil când, prin ochii neîntinatelor entuziasme, admiram, în salonul părintesc, umbrariile sălciilor poalele cu asfințit din tabloul în ulei datorit cunoscutului pictor Theodor Buiucliu, fost membru al Junimii și profesor al Academiei de Belle Arte. Am visat adesea în fața aceluia tablou ca la o fereastră deschisă spre o lume minunată dar inaccesibilă vrăstei mele crude. De aceea când, acum vreo douăzeci de ani în urmă, am pășit spre acele locuri, dezamăgirea mi-a fost mare.

De abia trecusem podul dela Șcheia. Ardeam de nerăbdarea întâlnirii mult vizate. Când colo, nimic. Cotisem de mult drumul Mirceștilor, dar umbrariile lipseau. În dreapta doar, cei „doi stejari dintr'o tulpină ca doi ochi într'o lumină”, își profilau meditativele ramificații, izolați în unduirea Țlanurilor lui Iulie. Nici sălcii, nici cocostârci, nici cel puțin monotonia fermecătoare a cântecului broaștelor. Lunca dispăruse. Deasupra ei, așternută pe deal, ca o stână, se odihnea așezarea sătească, având gara la stânga, iar la dreapta, construcția masivă a spitalului. De abia dacă rășărea din mijlocul caselor scunde, conacul transformat acuma în muzeu și

mauzoleul Academiei în care își doarme somnul de veci Alecsandri alături de devotata lui Paulina...

Le-am cercetat pe amândouă și acuma ca în toate dățile când am trecut pe acolo, cu sentimentul pios al prăznuirilor. Câțiva premilitari să-deau pomi în grădina înconjurătoare a casei amintirilor și a criptei vechi odihne.

Subt lumina tulbure a acestui Aprilie ploios, casa mi s'a părut mai dărăpănată, iar odăile mai scunde, mai înghețate. Din odaia de lucru, cupa Gintei Latine plecase, — pentru unde și dusă de cine? — lăsând văduvă cutia ei capitonată. În perete, scrisorii lui Frederic Mistral către poet, îi ruginesc tot mai mult buchile, scutul lor de sticlă dovedindu-se nefolositor față de mușcătura vicleană a igrasiei. În salonul din dreapta, două uleiuri, unul al spatarului Vasile cu cei doi fii, Vasile și Iancu, și cellalt tot al lui alături de soție, de fiică și de fiul mezin care e îmbrăcat și aici în aceeași uniformă de cadet,—privesc muștrătoare spre noi. Dar cel puțin ele sunt întregi și puse la loc de cinste. Tabloul „Steluței” însă zace într'un colț cu pânza sfâșiată Alături, într'o încăpere întunecoasă, îngustă și umedă, ca un vestibul de cavou, sunt adunate coroanele de lauri. Trofeele par cununi mortuare, decolorate și inutile. Într'o altă cameră, o ladă de poștalion în pânză și o veche cutie de pălării a Paulinei, caută zadarnic să înlocuiască, în rândul amintirilor, biblioteca, masa și unealta de scris a poetului, dispărute și ele ca atâtea altele. Iar în „Corabia lui Noe”, vasta sală din fund, sunt așternute pe pereți tablouri și mostre agricole. De ce?... N'aș putea spune.

La plecare am semnat cu adâncă tristețe în cartea vizitatorilor unde mai semnasem alături de A. C. Cuza, cu zece ani în urmă. M'am întrebat dacă nu s'ar cădea o muștrare pentru cei vii în loc de banalul omagiu adus gloriei aici uitate. Căci e de preferat o părăsire totală, o dispariție în praf și pulbere, decât o asistență bicornică, menită să trezească cel mult strigoi amintirilor dar nu luminoasa trecutului ființă. Un asemenea abandon cade greu pe umerii purtătorilor de răspundere.

Știm,—argumente sunt deajunse. Dar nu-i mai puțin adevărat că procesele încă în curs și neînțelegerile dintre moștenitori nu au dreptul să svârle peirii un bun care aparține astăzi patrimoniului României. Dacă există o *expropriere* în ordinea materială, nu vedem de ce nu ar ființa una și în cea spirituală. Statul are datoria să intervie prin toate mijloacele, chiar acele de mână forte, pentru a salva ce mai poate fi salvat, aducând aici scumpele amintiri azi răvășite sau spulberate.

Cu un mauzoleu de două milloane, și acela încă neterminat, nu se pot împlini marile comandamente ale închinărilor naționale.

Trebue să deprindem generațiile cu *evlaviile concrete*, și nu abstracte ; cu evlavia dată până și celei mai mărunte amintiri legate de viața sau opera înaintașilor. În această privință, ca și în multe altele, n'ar fi rău să luăm pilda Germaniei,—nu pentru a ne ridica până la ea dar pentru a ne păstra un loc onorabil în rândul statelor civilizate ale Apusului. G. A. C.